

Sägån om KP

I år fyller KP 120 år.

Följ med tillbaka i tiden – och var med om det bästa och tokigaste som hänt i tidningens historia!

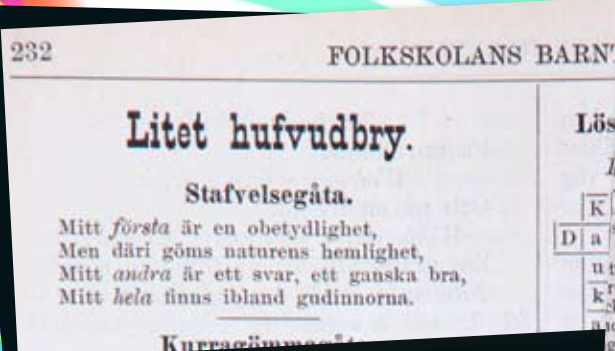
TEXT: JOSEFIN AUER

Några av de loggor som KP haft genom historiens virr-varr.

FOTO: BO LINDELL, THINKSTOCK

Tomtebrev från Nisse (1892–1924)

Vid starten kom Folkskolans Barntidning ut mycket oftare än vad KP gör i dag: ett nytt nummer varje vecka under hela skolåret. Det blev över 40 nummer på ett år! I början av 1900-talet fanns "Tomtebrevet" i

Små skolhistorier.

»Vem skapade dig?» frågade lärarinnan i en smaskola. En liten flicka svarade, i det hon visade längden av ett helt litet barn: »Gud gjorde mig så lång, och så har jag vuxit det övriga».

»Giv exempel på några ryktbara vulkaner», uppmanade en lärare. »De två mest ryktbara vulkanerna äro Sodom och Gomorra», svarade ett av skolbarnen.

»Bilda en sats, där ordet ansvarighet förekommer, du Karl», sade läraren. »När den ena hängselknappen har gått ur, ligger en stor ansvarighet på den andra», förklarade Karl allvarligt.

Flams från 1800-talet!

tidningen. Det var som en blandning mellan Prat och krönikan på sidan 2 i dagens KP. Brevet var undertecknat "Nisse tidningstomte" (men egentligen skrivet av chefredaktören Stina Quint själv). På 1910-talet skrevs det mycket om kungafamiljen. Då och då kom det också fakta-artiklar om kända personer och platser. Tidningen såg ut ungefär på det sättet till 1924, då Stina Quint dog.

Det var en gång...

... för länge sedan en kvinna som hette Stina Quint. Hon bodde strax utanför Nyköping och var lärare. Stina älskade sitt jobb, men hon tyckte att eleverna läste för lite på fritiden. Det fanns inte så många böcker som var skrivna för barn, och föräldrarna hade ändå sällan råd att köpa dem. Så de flesta hade bara läxböcker att läsa.

Men en dag fick Stina en idé: att starta en barntidning! Hon ville "ge de svenska barnen en bok som inte är dyr och som aldrig tar slut". Den skulle vara "så rolig som möjligt, så vacker som

möjligt, så stor som möjligt och så billig som möjligt".

Att starta en egen tidning var inte lätt. Det krävdes både tid och pengar. Men Stina var envis. Hon bad rika människor och kända författare om hjälp. Och det lyckades! Den 16 mars år 1892 kom det första numret av Folkskolans Barntidning (det som i dag är KP). Den blev direkt en succé. Att prenumera kostade bara 1 krona och 15 öre – för ett helt år!

Till en början var tidningen mest som en liten sagobok. Sidorna var fyllda av berättel-

KP:s grundare Stina Quint.

Första numret någonsin!

8 sidor. Men nummer två började med sidan 9, och så vidare. Så i slutet av året hade läsarna samlat ihop flera hundra sidor av "boken som aldrig tar slut".

Stina hade nog varit lycklig om hon vetat att hennes tidning 120 år senare skulle vara till glädje för mer än 150 000 läsare. Men kanske skulle hon också bli förvirrad om hon fick syn på den tidning som du just nu håller i handen. För den har ganska få likheter med tidningen som Stina själv skapade. ■

Skyddad värld (1924–1950)

Utan chefredaktören Stina blev tidningen tråkigare. Redaktörerna hade svårt att hitta på något att skriva om. Därför hände det till och med att samma artiklar publicerades flera gånger! Reportagen blev fler, men de handlade sällan om barn. Det skrevs inte heller mycket om vad som hände i "den stora världen".

Mellan 1939 och 1945 pågick andra världskriget, men inte ens det fick läsarna veta. De vuxna ansåg att barn skulle leva i en liten, skyddad värld. Barn skulle inte fråga eller prata om sådant som vuxna gjorde. Den inställningen märktes i tidningen ända in på 1950-talet.

Färgglad favorit fick nytt namn (1950–1960)

Under 1950-talet skedde flera stora förändringar. Folkskolans Barntidning bytte namn till Kamratposten (KP) från nummer 1 år 1950. Dessutom trycktes framsidorna nu i färg. Tecknade serier blev också populära. Läsarna hade större möjlighet än tidigare att påverka innehållet. I varje nummer fanns sidan "Din egen sida" – en blandning mellan dagens Klotter och Prat. Dit skickade läsarna foton, teckningar, dikter, små berättelser och insändare.

Även ute i samhället förändrades synen på unga. Tonåringen "skapades". Tidigare räknades man som barn tills man konfirmerades sig.

Det var fina priser i tävlingarna för 60 år sedan. Här en hundvalp!

Sedan var man vuxen. Nu uppstod ungdomskulturen, och modeskapare designade tonårskläder. Tonåringar började lyssna på annan musik och fick andra idoler än vuxna. Detta märktes i KP. Plötsligt skrevs artiklar om hur man piffar upp sitt rum och syr egna kläder. Men andra ämnen, som puberteten och politik, skrevs det aldrig om. ■

Skillnad på tjej och kille

Fram till 1960-talet tyckte många vuxna att det var stor skillnad mellan flickor och pojkar. De tog för givet att alla flickor gillade att sy och att alla pojkar älskade att snicka och sporta. I tävlingar fick flickor och pojkar olika priser.

Flickor kunde få "en jättesöt underkjol", "ett par tjustiga strumpbyxor" eller ett halsband. Pojkar vann ishockeyklubbor, knäskydd och kikare. Det hände även att man kunde vinna pengar i tävlingar. Och då och då en hundvalp! Artiklar om sport och fritidsintressen blev populära. KP hade till och med en egen fotbollsklubb och hästklubben "KP-sporren".

Fritt fram för "förbjudna" frågor (1960–1969)

Nu började man skriva om sådant som tidigare hade varit "förbjudet". 1964 hade KP den ryska politikern Chrustjov på framsidan. Det var första gången KP skrev om politik. Då blev många vuxna arga. År 1969 kom nästa chock för föräldrarna. Då skrevs den första texten om sex! Det var Maj-Briht Bergström-Walan som svarade på läsarnas frågor i en spalt som var föregångaren till dagens Kropp & Knopp.

Knas-reportage (1970-talet)

Från 70-talet såg innehållet i tidningen till stor del ut som det gör i dag, med önskebilder, korsord, tecknade serier, boktips, "Fråga vad du vill" (dagens Svar på allt) och reportage om barn, djur, sport – och tokigheter. Läsare på 70-talet kunde bland annat lära sig finska med Mumintrollet och läsa en intervju med en bebis. Minst lika knasiga texter då som nu! ■

Om du blåddrar i en KP från 1970-talet skulle du nog tycka att den känns omodern. Ord som var coola då är obegripliga i dag. Spana själv in den här "slang-ordlistan" från KP 3/1970!

Liten ordlista slang – svenska

albyhotell	sjukhus
opsvett	kaffe
barre	barack, hus
cykla med någon	driva med någon
djungeltjusk	blomsteraffär
dunsta	försvinna
Eken	Stockholm
fakirsnigel	cykel
få luften	bli avskedad
gojt	bilhorn
greko	mystisk
grisbrasa	bacon och ägg
me' kackel	köttbullar
handgranater	vara oberörd
hålla färgen	kisa med ögonen
ha jacken på halvluse	imponera
impa	dribbla (i fotboll)
joxa me' trasan	buss, spårvagn
kartong	sluta, ge upp, dö
kasta in handduken	begravningsentreprenör
kistskräddare	tunnelbana
kloaksnöre	byxor
knax	näsa
kran	huvudvärk
kubbdunk	bagage
känk	(glöd-) lampa
luma	te
mala/svett	lägga i ettan (på en bil)
peta i ett spett	skor
pjuck	förstöra
sabba	fräknig
spottat snus i motvind	öta
svulla	byxor sak
tjaffs	väldigt dum
tjofes	låna pengar
totaltömd	snobb
vigga	prata
vral	spela för fullt
ysta ur sig	slaka (i fotboll)
änga på med	slascher

Mask-maskot och pubertets-prat (1980–2000)

På 80-talet blir Karl-Putte Kamratpostens maskot. Den lilla rosa masken, som tecknades av Cecilia Torudd, fanns egentligen i tidningen redan på 70-talet. Men det var först nu som han fick sitt namn, efter en tävling bland läsarna. Karl-Putte (med de fina initialerna KPI!) var väldigt omtyckt. Ett tag hade han en egen serie. År 1990 finns Kropp & Knopp med i KP för första gången. Redan från starten var det Annica Frithiof som svarade på läsarnas frågor om kropp, känslor och pubertet. Året därpå publicerades en av KP:s allra mest omtyckta serier för första gången – *Eva & Adam*, skapad av Johan Unenge och Måns Gahrton. Serien blev otroligt populär och fanns med i KP ända till år 2003. Då ersattes den av *Livet enligt Rosa* av samma serietecknare. Tidigare har serier som *Mowgli*, *Ture Sventon* och *Asterix* gått som följetonger i tidningen. 1997 startar KP sin första hemsida.

Serien *Eva & Adam* startade i KP. Den blev en jättesuccé och blev sedan böcker, tv-serie och film!
Så här såg KP:s första hemsida ut.

En del önskebilder genom åren har varit lite udda... Eller vad sägs om Smörgås med förlorat ägg, Stradivarius-fiol och fallande mjölkglas?

KP in i framtiden (2000–evigheten)

År 2000 byter insändarsidan namn från Du -99 till Prat och Daniel Foxhage börjar svara på frågor till Kropp & Knopp. Hösten 2006 blir Ola Lindholm chefredaktör. Året därpå startar han den populära avdelningen KP Fixar, och senare även KP Pröjsar. 2007 startar nya, stora KPwebben. Under 2000-talet kommer även serierna *Bleckmossen* och *Katten Niils*, som finns kvar i tidningen än i dag (och pryder denna tidnings omslag!). År 2011 tar Lukas Björkman över som chefredaktör för KP. Så här säger han till alla läsare: – Det är en stor ära och ett stort ansvar att vara chef på en så gammal och fin tidning som KP. Fortsätt att skriva in till oss och berätta vad ni gillar med tidningen och vad ni vill ändra på. För det viktigaste för oss på redaktionen är att ni läsare älskar tidningen. En gång kåpeare, alltid kåpeare. Ja må vi leva i minst 120 år till! ■

Häng med KP-Lukas in i framtiden. Nästa nummer kommer om tre veckor!

FOTO: INGELA REIMER

1969 togs alla annonser bort ur Kamratposten. I dag är tidningen helt reklamfri! Så här kunde reklamen se ut.

På 1960-talet startades Brevlådan där läsarna sökte efter brevvännen. Sidan blev kvar i cirka 40 år. Exemplet här är från 2003.

